„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку а уторником на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску
на целу годину . . . . . 14 ф. — н
на по године . . . . . 7 ф. — н
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н
За Србију (у злату)
на годину 32 дин. на пола године 16 дин
на четврт године 8 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова, за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

НЕНАПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

лист целокупне српске народне слободоумне странке.

БРОЈ 88. У Новом Саду у уторак 7. јуна 1888. ГОДИНА XXIII.

ГЛАС ИЗ БОСНЕ.

Бањалука, 17. јуна 1888.

(Пут царевића. — Грозни призори. — Тужбе народа. — Бајонети. — Апшење.

У Бањалуци и око Бањалуке десиле се приликом путовања високих гостију, царевића и светле принцезе грозни призори. Невероватно је, али је истинито, да су у Бањалуци за царевићева боравка солдати бајонетима морали народ растеривати. — Шта наопако?! — Наопако богме али тако је. Ево да чујете:

Наше власти још давно поручивале су свима нашим кнезовима сеоским и муктарима да са својим сељанима, и мушкиње и женскиње, сиђу у Бањалуку и при дочеку учествују. Нарочита брига за то, повјерена је била приставу мухамеданцу Ђулаги Багдади, који је сад бринуо се и како ће се народ и оћети и обути. Тај човек кроз цио мјесец је разне инструкције давао, како би сваки сељак што чистији, што гиздавији дошао, а он им је свима обећавао да ће бити доста јести и пити. Али сиротиња раја, којој је на мунти све распродано па и одијело са чивија ношено не имаде друго шта да обуче, него се опет зави у своје рите па ајде у Бањалуку. Г. Ђулага је кипио, што не може да види у ваљда двије хиљаде сељака ни једне токе ни јелеке, ни бијеле везене кошуље, ни мордоламе, ни чоане чакшире свиленијем гајтаном ишаране, ни дјевојке дукатим посуте, ни сребрене женске токе од по оке, ни златали фермена, ни јуначке свирке и попјевке, но само тугу на набореном челу и спуштене главе. И зато није све по ћефу Ђулаги било опет он подјели народу око подне по комад хлеба и парчевце меса, као што су му старији заповједили. Али при ти ручак кад је човеку у срцу црно, па на то причило набаса и Ђулага Багдади, кад народу стаде говорити да устаје те поигра „српско коло“ и запјева по „бошњачки“.

— Брзо, па морате играти! заповиједа Ђулага.

— Ама, болан, зар овако голи и боси, тужни и жалосни? Нећемо да играмо, већ ћемо лепо поздравити високог госта како знамо и потужити му се на овај јад и чемер.

— То морате оставити за други пут; сад се о том ни ријеч рећи не смије; ако ко шта има да се тужи, нек мени да, па ћу ја своје извршити.

— Боље ми да речемо, шта на срцу носимо . . .

— То не смије бити загрми Ђулага.

— Смије . . . одзове се сав народ.

Ђулага одмах позове пандуре и жандаре те ухвате два кнеза: Јована Бузарију из Бистрице и Јовицу Шкрбића из Каблова, да бајаги ова два народ буне, што први пред Ђулагом говораху: „Ми се овде веселити не можемо, кад нам код куће плачу.“

— „Помагајте ако бога знате,“ . . . започе народ „зулум . . . зулум . . . како ћете водити људе са царског ручка . . . то бити не може . . . све је истина што ти људи веле . . . пуштајте их или и нас затворајте“ . . . ово су ријечи, што их је наш дописник чуо, између безброј других, што је маса сељака око 2000 говорила, кад жандари поведоше поменуту двојицу кнезова, и као оно што на ниви за једном се сламком поводе безброј други тако се осу сад сав овај народ, гурајући и мене собом, те кукајући и помажући да се је до на крај други вароши чуло, све се упути у стан свијетлих гостију. Руља се била кренула; зауставити је није било могуће и стигла је мети. Високи гости нису били тад дома но се баш били одвезли у Бановац, одакле је лијеп изглед на сву Бањалуку, и ову згодну прилику сад употријебе власти да одбију сељаке, те се умијешају и сами виши судски чиновници, као президент суда и покушају силом да одјуре масу у поље. Г. президент окружног суда повади чак и сабљу, па ваљда да друге поплаши дрекне на једног:

— Сад ћу те посјећи . . .

— Сјеци! из на стотине грла заори се сад и све клекне на колена на сред пута пред станом високих гостију и повиља се испод ногу гонитеља.

Против масе по земљи повиљане није се сад могло ништа више чинити и отишло се по кумпанију солдата, а док је ова дошла кукњава и помагњава народа је и небо проламала, а ваш дописник бележи вам опет неке ријечи из уста и мушки и женских, и старих и млађих:

— Сијеци . . . Помагај свијетли царевићу . . . дајте нам правду јер неможемо овако живити . . . побацаћемо и своју децу у воду, помагајте ако за бога знате . . . избавите од голотиње, сиротиње, пропадосмо . . . помагајте у име божије . . . та Ђулага нам вели да је наш бог, гдје си боже!... он вели бог и цар, по богу царе! . . . ове неправде нема ни у каквој царевини, клети ми! . . . помагајте нам царе!

Тако народ једнако кука и нариче, да би из камена суза ударила, кад ал ево солдата с бајонетима и туча постаде, и мало по мало сузбију војници народ за католичку цркву и бискупов стан па га ограде војском са свију страна.

И ако је, у неколико, очима царске Висости Рудолфа и Стефаније овај жалосни призор измакао, њине су Висости и у самом Бановцу биле опет очевидци једног жалосног призора. Баш кад су у Бановац приспјели, чују то Колани и скупе се и мушко и женско, и старо и младо те са празним плужним гвоћетима и алатима изађу к њему, јер да им узалудан овај алат, кад немају семена да у земљу баце; а жене износу голу дјецу и колијевке и све у један глас запомажу на зулуме и неправде, што им се чине; на неимаштину и пропаст у коју их трпају; на своју невољу и злеудо стање, па замоле да им се „правда у царско здравље дадне и да њих од власти заштите.“ Разговарао сам са једним угледним човјеком међу присутним на Бановцима и овај ми је признао, да је призор на том мјесту био трогателан и за саме њихове Висости, те им врло тешко овај догађај пао. Њена Висост Стефанија је одмах пружила 50 ф. да се тој сиротињи подијели, па се са тугом у срцу вратила одмах у Бањалуку, гдје их још већи јаук и писка дочека од оне грдне масе, која је требала коло да игра а сад се са војницима носила.

Једно већ изазвану, а друго љуто увријеђену масу није било ништа у стању умирити и оне стотине војника и бајонета, који су их окружавали њима су били ништа. Царске Висости сад су биле препријечиле, да по програму ступе међу те сељаке и науживају се гледећи њихово шаренило и српско коло, него скрену и упуте се у касарну, а маса сва из грла запомаже и стаде наведене тужбе и ријечи понављати, да је све се у врло немилом положају налазило. Као што се тутњава громова небом разлиједе, разлијегала се кукњава и помагњава народа уцвијеђена и унесрећена по свој Бањојлуци и околини нека пуна четири сахата Сва моћ власти је била мала да запуши уста народу, јер ту сила више није помагала и власти прискочише добром средству, људима из народа.

— Ако нећеш да докажеш да си и ти што и они, а ти трни ватру, довикивали су сад свима угледним Србима Бањалучанима, те под утиском грозне претње униђе међу узбуђени народ г. Саво Пиштељић, Нико Пиштељић, Спасоје Бабић, и с њима опет президент окружног суда те стану народ ућуткивати.

Око 5 је сахата било после подне кад су сељаци једва једном од ларме попустили, али кад наше власти још онако војском опкољеној руљи обећаше, да ће им узети обзир на тужбе и понудише их да се то деси на записнику. И мушко и женско од једаред на то опет завика:

— Нећемо тако . . . . Нећемо код вас, него ми собом.

Није друго остало и на то се мораде пристати, да сељаци сами напишу тужбу и жалбу и царевићу је предају. Сам окружни престојник се с тим согласи, те да од сваког села изаберу по 2 човјека и узме кнез и ове тачке формулишу. Тако сељаци траже:

1.) Да се десетина право — акале — кроз праве и поштене људе пописује, и онда, да се у нарави узима (јер, веле, да они банке не сију у земљу него жито.)

2.) Да се више од 6 (словом шест) дана на путу не смије више радити, а не по два мјесеца, као што је данас.

3.) Да се дацијa у оброцима и без муште уплаћује, а не као до сада на врат на нос од једног, па да се мал буд за што продаје.

4.) Да, кад сељак на суд дође, да се с њим као „марвом“ не поступа, него се лијепо и пријатељски обавијести у оном, што пита или што не зна; као и то да се никад и низашто несмије од суда терати и по неколико дана буд за што вонтати и нехтјети га саслушати.

На ове четири тачке је пристао г. окр. предстојник да се ставе и поднесу Његовој Висости царевићу, али под увјетом да се 24 човјека одаберу који ће то саставити, написати и поднијети а други да се одмах мирно распу, па свак својим кућама. Сељаци се склоне на то и разиђу по вароши на конаке, а она 24 скупе се на писање и договор.

Но намјера сељака није се остварила, јер власти пошаљу полицију и солдате, те опколе кућу, гдје су сељачки изасланици вијећали те их похватају и у тамницу баце. Но од вијећника се двојица измакну те са тужбама побјегну, а нешто солдати однесу од писама. Ова двојица ускока сад наките тужбу и ја од ње нећу да вам јављам почем је она на своме мјесту; јер још исте ноћи отиду под ћуприју код Посавца и ту се прикрију, па кад сутра дан царевић са свитом туд наиђе они излете и предаду тужбу, коју заиста царевић и узме, као и још једну од другог.

Сироти сељаци мислили су да им је сва мука и труд био залудан посао и да су их власти изиграле, те још око зоре скупе се сви поново у Бањојлуци са намјером да још једном покушају приближити се царевићеву скуту. Оно јутро одласка царевићевог био је буран дан у Бањојлуци, јер уз јаде сељачке надовезали су и варошани своје, те и они хтјели заједно да и на своје муке и невоље се туже, као и на поступак са српским заставама, које не хтедоше власти истаћи све донде, док се грађанство целе вароши није тужило, жалило и дигло читаву грају. Времена је било мало, јер царевић је по програму требао се у 9 сахата кренути и већ ујутру рано оживила је сва Бањалука. У Срба Бањалучана ледило се срце, а у грудима сељака било је још мрачније, једно што им власти по-

ЛИСТАК.

ЏЕКСОНОВ (БУНИЋЕВ) ПОЗОРИШНИ УРНЕК.

Наш читалачки свет сигурно ће се још сећати Јосифа Бунића, који је пре 10—12 година био глумац и „театермајстор“ (позоришни стројилац) код српског народног позоришта. Он је дуже времена пробавио код нашег народног позоришта и био му је од велике користи у пословима око грађења и удешавања позорнице. Кад је отишао из наше позоришне дружине, путовао је више година с неким подузетником по Немачкој, приказујући мајмунске улоге под именом Џон Џексн (John Jackson). Но једном се као „мајмун“ при скакању на некој представи тако угрувао, да је морао напустити тај вратоломни посао, ма да је у тој струци позоришне уметности са своје вештине и способности био слављен и одликован. Од 6—7 година амо живи Ј. Бунић, прозвани Џон Џексн, као „театермајстер“ код позоришта у Пфорцхајму у Баденској. Не давно писао је једном свом овдашњем пријатељу и у писму му се јада и изјављује, како чезне за српским светом и тако жали, што није тако срећан, да у средини драге и гостољубиве српске браће весело проведе празнике.

Јосиф Бунић (или Џон Џексн) показивао је, још док је код нас био, особиту способност и дар за израђивање машинерија и стројева, или справа, што су нужне на позорници. Али прошле године израдио је он нешто замашно у струци позоришне технике — доготовио је ванредан рукотвор, неки необичан механизам или машинерију, што ће му име овековечити у светској позоришној историји. Он је на име, радећи неуморно 6 година дана, изумео и створио **позоришни модел**, т. ј. вештачки механизам, који преставља у малом облику савршену позорницу са свима потребним стројевима, справама и машинеријама. Тако што није још до сад нико у потпуној форми створио. Стручњаци признају, да је то узор-работа и право вештачко дело у својој струци.

А ради потврде, да је то јединствен, изврстан и ванредан посао, саопштавамо овде, шта пишу немачке новине „Pforzheimer Beobachter“ о Бунић-Џексоновом ремек-делу. Тај лист донео је опис тога позоришног модела у чланку под насловом: „Џексонов позоришни модел“ у ком се ово вели:

„Ко није с удивљењем гледао оне чаролиске појаве у оперским позориштима кад се приказују велике опере, ко се није чудио и дивио оним променама, што се у магновењу створе на позорници, па рађању и заходу сунца, бури, слуји, вејавици, таласању мора, бродовима, духовима, летењу особа и т. д. Ко се томе није чудио и помислио, како је могуће тако вешто подражавати природи и њеним појавама! Све то води и управља нека невидовна рука, те се гледалац само чуди шта се збива, па му се чини, е је у другом неком свету, јер му излазе пред очи појаве, које му живо распаљују машту; вештачким стројевима и справама буде се у њему утисци и осећаји, који тако силовито утичу на њега, да заборави на јаву — занесу га са свим у дух комада, који се пред њим одиграва. Ако човек и добије по који пут прилике, да у ком позоришту мало загледа иза кулиса, и да уђе у простор, где су машине, ипак неће имати права појма о догађајима и појавама, које се за време представе могу видити, а то је с тога, што се не може видити како укупни механизам ради. Ни једна грађевина на свету није тако богата у величајним и разноврсним машинама као дворско оперско позориште, јер ту има машина, које се употребљују за хиљаде уметничких представа. Заиста је за целу интелигентну публику, а нарочито за све пријатеље позоришта од великог интереса, да се упознаду са унутрашњом грађом опере, са чудноватим справама и машинама њеним, којима се приказују слике природе и маште. Најзнатнији уметници у техници и механици намештени су код таквих позоришта, и они се одиста натичу, ко ће шта занимљивије и дивније публици у том погледу да покаже. Ако је нужно много знања за обичну грађевину, то је још у већој мери нужно за градњу и украшење оперског позоришта. Позоришна грађевинска вештина, специјалитет је за сваког неимара и техничара, те је из тога разлога била још до сад управо реткост видити модел такве џиновске градње; шта више нико до данас није ни био кадар да представи потпуно позориште у малој мери, да га публика може гледати и проучавати. Свакако се дакле радујемо, што можемо обратити пажњу наших поштованих читалаца на необичног уметника, коме је пошло за руком, да после шестогодишњег рада, ванредним трудом и ретком дурашношћу зготови потпуни модел за дворско оперско позориште; радујемо се у толико више, што тај уметник, смерна духа и понашања, живи скромно у нашој средини и што је свој изум, своје уметничко дело зготовио овде у нашој вароши. То је наш театермајстер Џон Џексн (Јосиф Бунић). Тај уметнички производ из механике висок је 220 цм., дубок 110 цм., а широк 104 цм., те преставља савршену позорницу у 20 пута смањеном облику. Фасада је изведена у ренесанском стилу и врхо је лепо украшена, те чини на човека веома пријатан утисак. Кад ступимо на позорницу нађемо, прво на гвоздену завесу, која се нарочитом машином спушта и подиже. С тим је у свези сигнал за ларму. За тим долази главна завеса и завесе за међучинове, које се такођер стројевима, машинама бр-

газише дану ријеч и на вјери толике људе затворише, а друго што се ни самом царевићу потужити не могоше. Но власти су изаслале војску, те доњи део вароши Бањалуке на ћуприји преко Црквине и дуж ње одијелили од чаршије и сељака, па не дали ником приступити околини стана царевићевог, већ на $^1/_4$ сахата, док се царевић већ у 8 сахата, у мјесто по програму у 9 да је, крену на пут преко Маглајама у Градишку. Да би се препријечио сваки приступ и састанак с царевићем, по путу су стајале на извесним удаљењима чете војника од 10—15 момака све пут Градишке.

Дочек и пријем Њихових Висости царевића Рудолфа и супруге му Стефаније, могао би бити од лијепих успомена овога мјеста, да му нису претходили или се с њим сучељавали ови жалосни призори, а овако су и сами високи гости морали отићи с тужним срцем и успоменом на оне биједне и жалосне сиротане, који су им хтели уз радост и поздрав, да поднесу и своју скромну жељу, да би тако весеље и радост високих гостију пратило и народно весеље и нада, да ће и код нас једном бити боље но сада и до сада. Шта велите г. министре Калају, зашто нас не пропустисте пред њине висости и не допустисте, да их ми причекамо и поздравимо и са лијепим српским ријечима ословимо, и на неправду се потужимо? Или су вама ваљда зла и непозната код нас у Босанској крајини? Или се ваљда од величине њине и ви плашите па их у кучине замотавате?

И нехотимице ми се намећу ова питања, кад се сјетим приликом одласка царевићевог оног тешког рањеника, који је рањен војничким бодом, и оних, што голим рукама пред мојим очима на ћуприји од Црквине држаше за пуне пушке и на њима бајонете. Нека господу престојнике не пече ово, што и ова ствар излази на виђело и зато су нас лијепо молили да на досадашње заборавимо, а да ће и они пустити позатваране кнезове и људе, што синоћ 31. маја се и деси. Али како нам јутрашњи зрак нешто чудно мирише и знаци су да ће да се поведе и опет строга истрага против „бунитеља“, ја ево то пишем, као што ћу и о свему даље читаоце „Заставе“ извијестити, а господин..... може им и опет, пријетити колико хоће: од гњева же својега не убојим сја, ниже постидим сја, док год будем правим и законитим путем ишао.

Крстоносић.

Из Црне Горе.

Важније вести из Црне Горе, које нам донесе најновији број „Г. Црногорца“ ове су:

— Руски дарови. Управа клуба житомирског послала је, преко ц. р. министра, г. К. М. Аргиропула 200 рубаља, скупљених међу члановима клуба за пострадале од лањске неродице у Црној Гори. Одбор за помоћ сиротињи изјавио је истим путем своју захвалност. Оно жито (руметин) што је купљено за прилоге скупљене словенским одбором у Одеси за црногорску сиротињу, кренуло је из Одесе 22. априла, и стигло је под Бар прошле недеље и одмах је почело раздавање најпотребитијим. До сад је већ раздано све. Ових дана стигло је писмо од истог словенског одбора, којим се јавља, да је она храна послата, а уједно се поручује, како се одбор нада, да ће до две или три недеље моћи послати још толико, а сад је допловило 537 стара, или 33.000 килограма кукуруза.

— Страни путници. Прошле недеље дошао је на Цетиње млади париски адвокат и књижевник Огист Боп. Г. Боп је прошао Зету, преко Скадра, Подгорице и Даниловграда до Никшића, а вратио се преко Кчева. У прошли уторник је кренуо у Сарајево, преко Мостара, па ће преко Вишеграда и Ужица у Београд, па у Париз. Г. Боп се радо бави изучавањем историје и садашњег развитка српског народа, па и осталих племена балканских, а моћи ће у толико више радити у том правцу, од кад га је министар иностраних послова француске републике, г. Рене Гобле, наместио у државни архив. У Црну је Гору дошао из Арбаније, прошавши од Јанине до Валоне.

— Жетва. Ове недеље, уторник ил у среду почела се жњети пшеница у Бјелопавлиће, између Спужа и Данилова Града. Данас је већ, по прилици, тамо мало остало непожњевено.

— Срушило се брдо. Из Пиве пишу ово: Да не набрајам по реду велике штете и губитке, како у покретном, тако и у непокретном имању, што претрпи јадни народ по овим планинским крајевима, пресилним, готово свакидашњим ветром и тако огромним снегом, колико не запамтише ни најстарији људи, достављам између осталог ово: 22. марта, у $2^1/_2$ сата после подне сурва се брдо Пађевина а од чести и Лиса-стијена. Једно и друго пружа се левом обалом реке Таре а североисточно од Сокола и Шћепан-поља. Сурвање Пађевине и Лисе-стијене би изненадни догађај, те о томе није нико ни сумњао; јер се до тог, за мештане злог часа није могло приназити, да је брдо прснуло, или се одвојило. Па се с тога дотични становници не држаше на опрезу више него обично, и тако не уступише с пута том грозном догађају, те ко год не беше изашао на пољски рад или за стоком, с малим изузетком би затрпан на своме огњишту. Урвина поменутих брда вечито затрпа сиромашну фамилију Оташа Лакешића, родом из Роваца, и то са његово двоје мале деце: једно мушко а једно женско. Првоме је било готово три, а другоме шест година. И жена Оташева а мати детиња, за навек заспи на своме огњишту, држећи у материнском крилу драгу јој дечицу. На истом месту, у кући Оташевој, десише се у тај мах две жене из суседства: Љубица Вула Вуковића и Марија Јевта Грубача. Усов (лавина) разори још и кућу Рада Вуковића и Неша Ушћумлића. У првој се не деси нико од домаћих осим Радова детета, којем не беше ни пуне две године, те га, на родитељску жалост, нађоше мртва под каменим облуцима. У другој пак беше седморо осморо чељади, али на њихову срећу изађе једно момче пред кућу и, чувши пресилни и необични тутањ, поче у страху разгледати, откуд толика треска. Кад ли има шта и видети, стрмо наднешено а притом врло високо брдо котрља се у комадима и земљаним бреговима тако брзо и необично, да је повикао: „беж из куће, погибосте; затрпа нас усов, не ћемо ни један главе изнети!“ Онда ко се нађе у кући, не распитујући ништа више, беж једно преко другог, као од смрти, још такве, коју човек очима гледа; те за тили час измакну преко једне поточине при страни и све се спасе од очевидне смрти. Урвина ова засу неком два и три рала земље, а многима и више; ожалошћеноме Оташу Лакешићу сву земљу, којом је убог и онако оскудан био. С једне и друге стране ове урвине пресло је брдо по седамдесет до осамдесет метара. Расцеп је доста велик, око 75 центиметара. Дотични становници у први мах не смедоше туда даљу радити, ни ноћу спавати и то, док се у марту и почетку априла отапљаше снег; јер се раздвој брега све виши опожаше, а данас је остало на једној мери, те се ратари усуђују туда своје послове свршавати, мотрећи, да не остану под дебелим каменим наметом. Кад усов паде, народ поче објашњавати узрок појава, али сва та објашњења и докази немају никаквог реалног основа, то је само гатање. А главни је фактор овог сурвања вода, која је текла не дубоко кроз исти брег, и тек сад се показа, па окрену тећи низ урвину. Штете је било доста. Не било више, као што је прилика, да ће!

зо покрећу. Десно и лево су разне кулисе, које се на шинама и ваљцима крећу, те их како појединце тако и све скупа може једна особа помицати и размештати. Муњевитом брзином могу се том справом изводити промене и на отвореној сцени. На поду има 17 увала (фер-сенкунга), а све те увале, које служе за спуштање, појављивање и ишчезавање, покрећу машине. Осим тога је ту намештено 7 машина за летење. Под позорницом јуре на шинама 42 кола за кулисе. Напред са стране на позорници налазе се степенице на савијутак (Wendeltreppe), које воде горе у простор, где су суфите, а остраг је намештена покретљива столица, која се врло брзо у вис диже. И суфите се такођер машинеријом размештају. Рађање и заходак сунца производи се неким особитим стројем и трансмисијама, а зора, вечерња румен и сутон ствара се гасним осветљењем помоћу покретљивих разнобојних цилиндара. Позорница се осветљава са 159 гасних пламенова, а мрежа од цеви, које су за то нужне, износи 27 метара у дужину.

„Г. Цекси (Бунић) удесио је све то по најновијем и најбољем укусу и начину, и ми смо уверени да ће његово ремек-дело привући и занимати и лајике и стручњаке. Нарочито би требали редитељи, машинисте и позоришни интенданти (управитељи) да поклоне своју пажњу тој грађевини. При грађењу нових позоришта биће тај модел од неоцењиве вредности, јер на њему заиста не фали ни најмања ситница. Г. Цексна, који није имућан човек, коштало је много и труда и новаца, док је свршио свој проналазак, јер сам шестогодишњи рад, што га је уложио у тај посао, вреди око 6000 марака (т. ј. 3600 фор.) Да би дакле добио неку накнаду за своје финансијске жртве, наумио је г. Цексн, да свој рукотвор уз извесну улазницу изложи у разним варошима. Почеће прво овде у нашој вароши, те ће његов модел бити изложен у дворани код „Црног Орла“. Желимо, да се свет наужива гледањем тога ремек-дела, а г. Цексн дај боже да нађе достојне награде за његов дугогодишњи трудни посао!“

Из овога описа види се, да је Бунић створио потпуно опремљену позорницу у смањеном облику и да му је тај посао мајсторски пошао за руком. Наравно да је он ту имао пред очима велике светске позорнице, а не нашу сиромашну, која је тек бледа слика праве позорнице.

Можемо се поносити, што је то уметничко дело изумео наш једноплеменик, Србо-Хрват.

„Позориште“

Вести из места и са стране.

О одступању Германа Анђелића пише „Будимпештански Тагблат“, на угледном месту, ово: „Већ од дужег времена говори се по добро обавештеним круговима о спору између угарске владе и Германа Анђелића. Ми до сад нисмо о томе ништа хтели јављати, јер хтедосмо сачекати развој догађаја, како би могли што сигурно јавити. Али сад добисмо из Н. Сада брзојавну вест из одличног извора, и та вест не само што потврђује, да спор доиста постоји, већ и оставку Германову кроз кратко време ставља у изглед.“ — На крају вели „Буд. Тагблат“ да се говори и то, да ће гледе српске патријаршије наступити интерегнум, и да ће бачки епископ Вас. Петровић бити постављен привремено за администратора патријаршије. — Ми ову вест пуштамо без икакве примедбе. Но сумњамо да ју има „Б. Т.“ из Новог Сада. Међутим та вест показује, да је истина било оно, што смо ми рекли у оном познатом допису из Беча, па ако је и прошла прослава, то ствар о Германовој оставци није још легла Ми ћемо можда у идућем броју „Заставе“ опширније проговорити о овој ствари.

Изасланици певачког друштва на „видовданској прослави“. Из Панчева нам јављају, да ће тамошње певачко друштво „Братство“ послати два своја изасланика на видовданску прославу у Раваници, који би се са изасланицима осталих певачких друштава договорили, како да се удеси догодине петстогодишња слава Косовска. Колико је нами до сад познато, отићи ће на прославу, да певају у цркви већина чланова новосадског чит. певачког друштва, румског зан. пев. друштва, а биће и изасланика пев. друштва из Вршца. Да ће се оближња Митровица, па и друга наша пев. друштва такође одазвати, о томе и не сумњамо.

Фридрих III. сарањеће се по својој последњој вољи без икакве параде. Учествоваће само најужи породични круг, а неће ни учествовати заступници страних сила. Нису му целу лешину сецирали. На тај начин неће се моћи несумњиво констатирати од какве је болести умр'о. Но нема ни једног лекара, који је пратио болест Фридрихову, а да није уверен, да је Фридрихова болест био — рак.

Трговина.

= **Нови Сад**, 6. (18) јуна. Житарска радња. На будимпештанској житној берзи је у течају прошле недеље у сљед извештаја да је на свих крајевих наше домовине издашне кише било и опет да се са доњих пијаца за будимпештанску знатне количоће пшенице упутило цена је овом зрну са $2^1/_2$—5 новч. и опет ударила натраг. На нашу пијацу је минулих дана јако упливисао тишији правац на горњим пијацама те је пшеница 10—15 н., изгубила од досадање цене своје. Кукуруз се одржао. Зоб и јечам покрај врло слабе продаје на старој је цени. Цена је рани ова: Пшеница 6 ф. 60 н., напредно до 6 ф. 70 н. Наполица 5 ф. 70—80 н. Јечам 4 ф. 50—60 н. Зоб 4 ф. 60—70 н. Кукуруз 6 ф. 10—20 н. Све од 100 кгр.

Производи. Маст и сланина за мештанску и потребу по оближњој околини се пазари; за горње пијаце се код нас не тражи ове робе; горе је цена нижа него у нас. Маст на више 66 ф. — 67 ф., на мање 70 ф. — 72 ф. Сланина сушена 67 ф. до 68 ф., дебела пађена 70 ф. — 72 ф. од 100 кгр.

На осталим пијацама врло слабо промета. Угојених па и мршавих је свиња врло мало а потреба је велика.

*

У **Будимпешти** 14. (16). Пшеница довољно нуђена; воља за куповање слаба; тенденција мирна; промета једва 7000 м. ц. са попустом у цени. Остала зрна врло слабо тражена, цене без промене.

Плаћана пшеница потиско-бачка и банатска тешка 81·5. 7 ф. 60 н., 81·3. 7 ф 60 н., 81. и 80·5. 7 ф. 55 н., 79·6. 7 ф. 55 н., 77·5. 7 ф. 35 н. Пештанска 82. 7 ф. 60 н., 81·5. 7 ф. 50 н., 79. 7 ф. 45 н. Бачка 78·7. 7 ф. 45 н. 77·5. 7 ф. 35 н. Све на три месеца.

Термини: Пшеница за јуни 7 ф. 7—9 н., за јесен пшеница 7 ф. 45—46 н. Кукуруз за јуни 6 ф. 86—90 н., за јули-август 6 ф. 51—53 н. Зоб за јесен 5 ф. 42—44 н. Репица за август-септембар 11 ф. $12^1/_2$ — 25 н.

*

Производи. Маст непрестано губи цену; робе довољно а купаца мало. Готова 60 ф. са буретом., за јули-август 58 ф. Сланина 54 ф. — 55 ф., од 100 кгр.

Спирит је роба која се све више тражи сад пред жетву цена је све напреднија. Прост стари на велико 27 ф., за потрошњу 27 ф. 50—75 н, рафиниран први 28 ф. 25—29 ф. Цена по 10.000 осам постотава без бурета.

*

Течај златног и сребрног новца на пешт. берзи од 6. јуна.

4% угарска златна рента — — —	99·70
5% „ папирна „ — — —	87.25
Дукати — — — — — — —	5·94
Наполеондори (20 франака) — — —	10·01
Немачке држ. марке — — — —	61·95

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ.“

(Стигли 6. јуна у вече.)

Будимпешта. У аустријској делегацији председник Смолка позвао чланове, да се спомену цара Фридриха.

Потсдам. Синоћ у 6 сати било је опело цара Фридриха. За тим је тело покојниково положено у сандук и сандук затворен.

Лондон. Јутарњи листови пишу о промени престола у Немачкој, и у свима се каже, да ће немачка спољна политика остати иста, као и до сада.

Потсдам. Варош сва у жалости. Са напредним влаком стигли су у $8^1/_2$ виши државни чиновници; у 9 сати државно министарство; у $9^1/_2$ дипломатски кор. Батаљон војске састављен из шпандавског гарнизона стигао. Потсдамски гарнизон стоји у паради са заставама. Ту су и депутације страних пуковнија, којима је начелник био пок. цар. Свечаност при опелу по програму приређена. Царица Викторија, приступив сандуку, нагнула се над њим и тако се последњи пут опростила са пок. мужем јој. Врховни свештеник Персијус очитао молитву. Кор отпевао песму тугованку.

Цариград. При последњој свечаности бајрама један војник из арапске пуковније напао више војника из арбанашке пуковније. Сутра дан изашла је цела арбанашка пуковнија из касарне са Гилдиз киоска и у убојном реду напала је пуцњавом касарну арапске пуковније. Ова је пуковнија на то такође ватром одговорила. Том приликом пало је њих 6 мртвих а 30 њих рањено је. После се умешале и друге пуковније, па одузеле оружје арбанашкој пуковнији, која је послата у заточење заједно са својим заповедником.

РЕД ВОЖЊЕ
ЖЕЉЕЗНИЧКИХ ВЛАКОВА
ВАЖИ ОД 1. ЈУНА 1887. П. Н.

Полази из Новог Сада у Београд:
Брзи влак у 8 сати и 18 м. у вече.
Особни влак у 5 сати 55 м. по подне.
Мешовити влак у 9 сати 6 м. пре подне.

Полази из Новог Сада у Будимпешту:
Брзи влак у 7 сати 44 м. из јутра.
Особни влак у 8 сати 12 м. у вече.
Мешовити влак у 9 сати 54 м. пре подне.
Муњевити влак из Новог Сада у Ниш сваког петка у 10 с. 51 м. пре подне; из Новог Сада у Будимпешту сваке суботе у 4 с. 23 м. из јутра.

Ред пловидбе
помесног пароброда „Нимфе“, од 7. маја 1888. до даље наредбе.

ИЗ КАМЕНИЦЕ У НОВИ САД:
Пре подне: 5, 6, 8, и $^3/_4$10 сахата.
После подне: 2, 4, и 6 сах.

ИЗ НОВОГ САДА У КАМЕНИЦУ:
Пре подне: $^1/_2$6, 7, 9, и 11 сахата.
После подне: 3, 5, 7, и 8 сахата.

Каменица, 6. маја 1888.

Подузетништво.

ОГЛАСИ.

Објава.

Земунска српска православна црквена општина у намери да обнови унутрашњост своје св. Николајевске и Архангелске цркве, позива стручњаке на стециште трећи дан Духова, т. ј. у уторак 14. (26.) јуна о. г. у 3 сата по подне у дворани код св. Богородичне цркве, и то за следеће послове:

I. Св. Николајевска црква.

1. Моловање и марморирање зидова;
2. Прање свих икона, које се на своду и иконостасу, и све што је у цркви позлаћено — поправити и изнова лаковати;
3. Скеле за исти посао наместити и уклонити;
4. Лакирање столова, врата и осталих дрвенарија;
5. Певнице, столове и прозоре поправити.

За свеколики предречени посао уочена је свота од 1327 фор.

II. Св. Архангелска црква.

1. Моловање и марморирање зидова изнутра;
2. Прање иконостаса и све што је у цркви позлаћено — поправити и изнова лакирати;
3. Две иконе споља — рестаурирати;
4. Скеле за исти посао наместити и уклонити.

За свеколики предречени посао уочена је свота од 345 фор.

Условија, која ће служити за основу лицитације, могу се код председништва ове црквене општине видети.

Подузетници, који су вољни да лицитирају, имају положити 5 постотака вадиума, што ће по том опај, на коме радња остане — за 10 постотака као јамчевину повисити.

Из VII. седнице црквеног одбора држана 22. маја (3. јуна) о. г.

У Земуну, 2. (15.) јуна 1888.

Књиговођа и перовођа: **Стеван Зарић.** 1—3 Председник: **Петар Петровић.**

ФИРМА Д. ДМ. КОЧОВИЋ
У САРАЈЕВУ

тражи за своју трговину од мануфактурне и модерне робе једног вештог и опробаног помоћника.

Рефлектанти на ово место нека се обрате писмено на речену фирму. 1—4

Власник и издавалац Милица Томић рођ. Милетић. Одговорни уредник Јаша Томић. Српска штампарија дра Светозара Милетића.